

Krauter, Michal

Konferencia o žvöte a diele Pavla Straussa

Slavica litteraria. 2024, vol. 27, iss. 2, pp. 162-164

ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/SL2024-2-18>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.82161>

License: [CC BY-SA 4.0 International](#)

Access Date: 16. 06. 2025

Version: 20250610

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Konferencia o živote a diele Pavla Straussa

Michal Krauter (Nitra)

Dňa 28. 11. 2024 sa na pôde Univerzitetnej knižnice Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnila konferencia s názvom *Hodnoty a cnosti v živote, v myslení a v diele Pavla Straussa*, ktorú zorganizovali Katedra filozofie a politológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre, Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre, Spolok priateľov MUDr. Pavla Straussa a Univerzitná knižnica UKF v Nitre. Záštitu nad konferenciou prevzali dekan Filozofickej fakulty UKF v Nitre Martin Hetényi a dekan Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre Ladislav Szekeres. Pozvanie prijali aj František Rábek, predseda Rady pre vedu, vzdelanie a kultúru Konferencie biskupov Slovenska, Marián Naster, zástupca Múzea holokaustu v Seredi, syn Pavla Straussa Jozef Strauss a ďalší hostia.

Konferencia, ktorú otvoril a moderoval Tomáš Pružinec z Katedry filozofie a politológie FF UKF v Nitre, spoluorganizátor konferencie a predseda Spolku priateľov MUDr. Pavla Straussa, sa uskutočnila v priestoroch Univerzitetnej knižnice UKF v Nitre. V úvodnom príhovore upriamril pozornosť prítomných na

knižnicu ako centrum, ktoré „zrkadlí túžbu po vzdelanosti a zároveň odráža kultúru miesta, v ktorom sa nachádza. Odráža hodnoty ľudí, ich bohatstvo, ale aj ich suchotu a prázdnotu. Knižnica doma či kdekoľvek inde prezradí mnohé. Keď vstúpime do knižnice, už vieme kde sme.“ Prítomných privítala aj Viera Tomková, riaditeľka Univerzitetnej knižnice UKF v Nitre, a súčasťou konferencie bolo aj otvorenie osobitného knižničného fondu venovaného rozsiahlej umeleckej tvorbe Pavla Straussa. Akt slávnostného otvorenia fondu prestrihnutím pásky vykonal okrem riaditeľky knižnice syn Pavla Straussa Jozef Strauss.

V ďalšej časti konferencie odzneli tri príspevky, ktoré z rôznych aspektov hodnotili život a dielo Pavla Straussa. Literárny vedec Ján Gallik, spoluorganizátor podujatia, riaditeľ Ústavu stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF v Nitre a podpredseda Spolku priateľov MUDr. Pavla Straussa, v prednáške *Básnická tvorba Pavla Straussa* literárnohistoricky a interpretačne priblížil Straussovú básnickú tvorbu od juvenilií až po zrelú formu. Potvrdil slová literárneho vedca, prekladateľa a osobného priateľa

Pavla Straussa Júliusa Rybáka o tom, že Strauss bol v prvom rade básnik, u ktorého ostatné aktivity postihovali len časť jeho osobnosti. Zdôraznil stredoeurópsky charakter jeho osobnosti i tvorby, ktorú okrem Rybáka vedecky reflektovali napríklad Mária Bátorová, Bogusław Bakula, Małgorzata Dambek či Martin Koleják. Zmienil inšpiračné zdroje Straussovej tvorby – nemecký expresionizmus, R. M. Rilkeho, J. Seiferta, V. Nezvala, F. Halasa, J. Demla, V. Holana, ako aj štyri zdroje, ktoré už predtým identifikoval literárny vedec Andrej Červeňák – hebrejskú duchovnosť, rímsku kultúru, germánsku filozofiu a slovan-skú/slovenskú senzibilitu. Podľa Gallika je dominantnou črtou jeho tvorby milosrdný súcit s trpiacimi, ohrozenými, umierajúcimi. Jeho spirituálna tvorba, ktorá býva tradične priradená ku generácii slovenskej katolíckej moderny, však podľa neho nie je nábožensky tendenčná a moralizátorská. V ďalšej časti prednášky spomenul aj zrealizované preklady vybraných básní Pavla Straussa do taliančiny, nemčiny a maďarčiny, ako aj pripravovaný preklad zbierky básní v próze *Stĺpy* z roku 1948 do španielčiny, ktorý iniciovala Adriana Lastičová pôsobiaca na Univerzite Complutense v Madride. Pripomenul, že už v roku 2013 sa na pôde Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre uskutočnila konferencia s názvom *Pavol Strauss a katolícka moderna*, z ktorej vzišiel aj rovnomenný zborník.

Univerzitný pedagóg z Katolíckej univerzity v Ružomberku Martin Koleják – autor doteraz najrozsiahlejšej biografie *Pavol Strauss, hľadač pravdy* – v teologicko-filozofickom príspevku *Pokora v živote a v diele Pavla Straussa* predstavil Straussa a jeho dielo ako skutočnosti preniknuté pokorou. Tá uňho mala spočívať v uznaní pravdy o sebe samom ako stvorenej bytosti, ako aj v schopnosti priznať si omyl nielen v každodennom živote, ale aj vo vedeckom bádani – teda i v medicíne, ktorá bola jedným z pilierov, na ktorých stál Straussov život. Priblížil, že jeho hľadanie pravdy bolo vždy otvorené duchovnej dimenzii, čo ho v istej etape života priviedlo ku konverzii na katolicizmus.

Posledný prednášajúci Pavol Ondřík prezentoval úvahu *Pavol Strauss nebol čnostný, on bol!* o čnostnom živote Pavla Straussa. Zamýšľal sa nad vzájomnou prepojenosťou cností a praktickej lásky voči blížnemu, ktorú Strauss uskutočňoval nielen ako lekár.

Slávnostnú atmosféru tohto dňa umocňoval aj hudobný sprievod študentiek Katedry hudby Pedagogickej fakulty UKF v Nitre pod vedením pedagogičky Marcely Lechtovej.

Konferencia vytvorila priestor na sumarizujúce vedecké reflexie, nastolenie nových bádateľských impulzov, ako aj na znovuobjavenie hodnôt a cností Pavla Straussa zrkadliacich sa v mysli súčasného človeka.

Mgr. Michal Krauter, PhD.

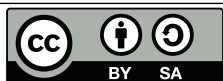
Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr

Fakulta stredoeurópskych štúdií, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Dražovská 4, 949 01 Nitra, Slovensko

mkrauter@ukf.sk

<https://orcid.org/0000-0002-0113-4815>

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as images or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.